

Onderwerp : bepaling (voorlopig) standpunt t.b.v. eerste gedachtewisseling door ledenvergadering Unie van Waterschappen (UvW) over voorstel tot aanpassing belastingstelsel waterschappen

DM-nummer: 1431478 versie 2

Commissie BMZ: 4 september 2018

AB-vergadering: 3 oktober 2018

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

- in beginsel steun uit te spreken aan het unievoorstel m.b.t. de voorstellen op het gebied van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing;
- geen steun uit te spreken voor de in het unievoorstel opgenomen uitwerking op het gebied van de watersysteemheffing;
- aan te geven richting uniebestuur op welke onderdelen de uitwerking op korte termijn verbeterd moet worden, wil het door het uniebestuur voorgelegde besluitvormingstraject haalbaar zijn met steun vanuit De Stichtse Rijnlanden.

Toelichting

Inleiding

In de [bestuursinformatiebrief 2018-2](#) (d.d. 2 maart 2018) is het algemeen bestuur geïnformeerd over het vervolgproces t.a.v. het advies van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) van de Unie van Waterschappen (UvW). Daarbij is voorzien dat het voorstel van de UvW n.a.v. het CAB-advies is behandeld in de uniecommissie CBCF op 21 september 2018. Hieraan voorafgaand is het unievoorstel bij ons waterschap op 4 september jl. besproken in de commissie BMZ.

De ledenbrief met bijlagen d.d. 15 juni 2018 van het uniebestuur is bij dit voorstel gevoegd; meer achtergrondinformatie (ook over het adviestraject van de CAB) treft u aan op de betreffende [webpagina](#) van de site van de UvW. Tevens is de ledenbrief d.d. 7 september 2018 bij dit voorstel gevoegd, alsmede het bespreekstuk dat op 21 september jl. in de uniecommissie CBCF aan de orde is geweest.

Ter opmaat voor de bestuurlijke behandeling van het unievoorstel door de commissie BMZ en het algemeen bestuur is op donderdag 5 juli jl. een themabijeenkomst gehouden over het unievoorstel en over de verwerking van het CAB-advies in dat voorstel. De heer G. Nieuwenhuis, heemraad bij Waterschap Rivierenland en lid van de CAB, heeft daarbij een en ander toegelicht, zowel procesmatig als inhoudelijk.

Het unievoorstel

Het unievoorstel formuleert drie leidende belastingbeginselen als verbetering ten opzichte van het huidige systeem. Daarmee is tevens een vertaling gegeven aan het advies van de OESO om de kosten beter toe te delen aan de gebruiker, vervuiler, kostenveroorzaker en belanghebbende.

Deze drie beginselen zijn:

1. Het profijtbeginsel voor de watersysteemheffing zodat wie baat heeft bij de activiteiten van het waterschap voor het watersysteem de kosten draagt;
2. Het beginsel van 'de kostenveroorzaker betaalt' voor de zuiveringsheffing om ook duurzame ambities te ondersteunen;
3. Het principe van 'de vervuiler betaalt' voor de verontreinigingsheffing zodat de veroorzaker de rekening hiervoor betaalt.

De uitwerking hiervan in het unievoorstel - met de nieuwe categorieën Ingezetenen, Gebouwd en Ongebouwd, met Natuur daarin ondergebracht – heeft duidelijk impact op de huidige kostenverdeling voor deze categorieën: het zondermeer toepassen van het nieuwe systeem leidt tot verschuivingen. Uit de technische doorrekeningen blijkt dat de bestuurlijke ruimte van 15% de mogelijkheid biedt om de kostentoedeling in de watersysteemheffing zodanig te bepalen dat er een voor HDSR aanvaardbare verdeling kan ontstaan, waarbij de huidige uitgangspunten van een gerechtvaardigde en geleidelijke tarief ontwikkeling tot zijn recht kan komen (zie bijlage 'Technische doorrekeningen voor HDSR').

Behandeling commissie BMZ op 4 september jl.

De commissie BMZ onderschrijft de beginselen (meer de elementen van 'profijt', 'kostenveroorzaking' en 'de vervuiler betaalt') van de belastingherziening, maar kan niet leven met de huidige uitwerking ervan aan de watersysteemkant. Een meerderheid van de partijen acht de voorstellen van de unie m.b.t. belastingaanpassing voor watersysteemheffing onvoldragen en vindt dat de voorstellen verbetering behoeven, waarvoor voldoende tijd genomen moet worden. De UvW-ledenbrief van 7 september jl. bevat weliswaar een procesaanpassing die enig uitstel inhoudt, maar betwijfeld wordt of dat voldoende is om aan de watersysteemkant in redelijke mate aan de diverse bezwaren tegemoet te komen.

Teleurstelling is er over de mate waarin de unie erin is geslaagd positieve gedragsprikkel in het belastingstelsel te verwerken. De door een aantal fracties in de consultaties gesuggereerde Bonus-Malus systematiek is niet terug te vinden.

Bezwaren zijn er eveneens m.b.t. het geïntroduceerde gebiedsmodel voor de watersysteemheffing. De indruk bestaat dat het gebiedsmodel minstens zo complex is als het 'waardesysteem', waardoor het moeilijk uitlegbaar is en het risico van willekeur aanwezig is door de brede bestuurlijke marge van plus of min 15%. De technische fase in het gebiedsmodel wordt als onvoldoende objectief beoordeeld. De commissie acht in meerderheid voorts de voorstellen voor Natuur niet uitvoerbaar. De financiële gevolgen voor de natuurorganisaties zijn te groot. De vergoeding die de natuurorganisaties krijgen, is onvoldoende om dit hogere tarief op te brengen.

Dat de pijn met name aan de watersysteemkant zit, blijkt eveneens uit de brieven die het waterschap heeft ontvangen van een aantal organisaties (VBNE, NFO, Natuurmonumenten, namens diverse andere organisaties) en die in de afgelopen weken via de wekelijkse attenderingsberichten onder uw aandacht zijn gebracht (zie [Post algemeen bestuur](#)).

De voorstellen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing kunnen daarentegen op hoofdlijnen op instemming rekenen.

Behandeling uniecommissie CBCF op 21 september jl.

Ook hier is naar voren gekomen dat de pijn met name zit bij een te kort schietende uitwerking van de drie leidende beginselen aan de watersysteemkant en vanuit alle waterschappen is naar voren gebracht dat dit zeker geldt voor Natuur. Ook is er veel zorg naar voren gebracht dat Ongebouwd de rekening moet betalen en het gebiedsmodel wordt in zijn huidige vorm niet breed gedragen.

Veel waterschappen vinden dat de OESO-oproep niet goed is vertaald. De gevraagde prikkels voor goed gedrag zijn er niet gekomen.

Velen hebben naar voren gebracht dat er meer tijd genomen moet worden om aan de watersysteemkant tot een betere uitwerking te komen voor een aanpassing van het belastingstelsel. Daarbij wordt ook wel gevoeld dat helemaal niks doen nu ook geen goed signaal is. Voor nu lijken er echter alleen aanpassingsmogelijkheden met een kans op breed draagvlak aanwezig te zijn t.a.v. de zuiverings- en de verontreinigingsheffing.

Wetgevingstraject na bepaling UvW-standpunt

Het voorstel dat de ledenvergadering van de UvW uiteindelijk vaststelt, is mede input voor het te starten wetgevingstraject door de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Een en ander moet uiteindelijk landen in (een aanpassing van) de Waterschapswet, zijnde de basis voor de heffing van waterschapsbelastingen. Dat betekent dat de uiteindelijke politieke afweging en besluitvorming hierover plaats vindt in de Tweede en Eerste Kamer.

Kaders

Waterschapswet (met name Titel IV: De financiën van het waterschap) en daarop gebaseerde regelgeving

Welk waterschapsdoel is aan de orde (uit overzicht 'Indicatoren Waterkoers' in de begroting)
N.v.t. bij dit voorstel

Financiële aspecten

Voor het waterschap zijn hier geen directe financiële aspecten aan de orde m.b.t. het kostenniveau. Voor de belastingbetalers wel want het gaat hier uiteindelijk om een verdelingsvraagstuk: welke belastingcategorie levert welk aandeel in de kosten van het waterschap. Een eerste indicatie van de herverdelingseffecten over de categorieën voor HDSR is opgenomen in de bijlage 'Technische doorrekening voor HDSR' bij dit bestuursvoorstel.

Communicatie aspecten

Gelet op het landelijke karakter van zo'n belastingaanpassing en het feit dat de ledenvergadering van de UvW hierover een besluit neemt, vindt de communicatie hierover plaats vanuit de UvW.

MVO aspecten

N.v.t. bij dit voorstel

Bijlagen

- Besprekstuk uniecommissie CBCF dd. 21 september 2018;
- Ledenbrief UvW dd. 7 september 2018, inzake proces aanpassing belastingstelsel
- Ledenbrief UvW dd. 15 juni 2018, inzake aanpassing belastingstelsel waterschappen;
- Voorstel uniebestuur m.b.t. aanpassing belastingstelsel waterschappen;
- Financiële consequenties voorstel uniebestuur;
- De technische doorrekeningen voor HDSR;
- QenA n.a.v. voorstel uniebestuur;
- Motivatie wijzigingen uniebestuur t.o.v. de voorstellen van de CAB.